

Täysistunto 28.01.2020 klo 9.30-11.30

Osallistujat

Jäsenet: pj. Inka Hopsu (vihr), vpj. Sanna Antikainen (ps, saapui 9.55, poistui 11.06), Eva Biaudet (rkp), Antero Laukkanen (kd), Annika Launiala (Fingo), Anne Tarvainen (Ilmastomuutos ja luonnonvarat), Elina Korhonen (naiset ja tytöt), Laura Blomberg, Jouni Hemberg, Helena Arlander, Maria Suoheimo, Katri Suomi, Juha Ruippo (MTK), Anu Juvonen (koulutus, demokratia, toimivat yhteiskunnat), Helena Laukko (monenkeskinen yhteistyö)

Asiantuntijajäsenet: Leena Pentikäinen (TEM), Jussi Tikkanen (OM), Anna Savolainen (UM), Sanna Poutiainen (PLM), Anu Saxén (UM), Elina Häkkinen (STM), Marianne Laxén, Jaakko Jakkila (UM), Marjaana Kokkonen (YM), Kalle Sysikaski(Rauhanliitto), Hanna Klinge (CMI), Elina Kalkku (UM), Titta Maja (UM), Kristiina Karjanlahti (Suomen Pankki), Marjukka Mähönen (MMM), Zabrina Holmström (OKM), Taina Kulmala (VNK)
Sihteeristö: Marikki Stocchetti ja Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.30.
2. Pöytäkirjojen hyväksyminen
Hyväksyttiin seuraavat pöytäkirjat: täysistuntopöytäkirja 19.11.2020 ja työvaliokunnan pöytäkirja 10.12.2020
3. Kehityspolitiikan ylivaalikautiset periaatteet –selonteko: päivitys prosessista ja viimeistelyn aikataulusta

Kehityspolitiikan ylivaalikautisia periaatteita käsittelevän selonteon valmistelu etenee loppusuoralle. Tuleva selonteko linjaa kehityspolitiikan suuntaa pitkälle tulevaisuuteen ja sisältää teemoja, joissa toimikunnalla ja sen jäsenistöllä on erityisosaamista. KPT:n jäsenillä on ollut mahdollista kommentoida luonnosprosessin vaiheita sekä suullisesti että kirjallisesti (lokakuu 2020, joulutammikuu 2020-21). Viimeisin kommentointikierron päättyi 15.1. ja sen, ja edellisten kierrosten pääviestien pohjalta on sihteeristö toimittanut ulkoministeriölle listan päähuomioista sekä erillisen kommentti-koosteen sovittuun määräaikaan mennessä KE 20.1.2021 (liitteet 3a ja 3b).

Toimitetussa päähuomiossa esitetään vielä selonteon viimeistelyvaiheessa muun muassa ehdotuksia tärkeimpien käsitteiden kirkastamiseksi (kehityspolitiikka ja -yhteistyö, johdonmukaisuus, vaikuttavuus), toivotaan selontekoon avaamaan ylivaalikautista aikajännettä ja tarkastelupisteitä, pyydetään selventämään periaatteiden välistä hierarkiaa sekä kirjaamaan auki, keitä periaatteet koskevat. Lisäksi kehitysrahoituksen 0,7 BKTL- polkuun toivotaan lisää kunnianhimoa sekä kehitysrahoituksen kohdentamista ja täydentävyyttä ohjaavia periaatteita. Myös Suomen toimintaa haurilla alueilla ja erityisesti pitkittyneissä kriiseissä ohjaavaa kolmoisneksus-toimintatapaa ja periaatteita toivottaisiin vielä vahvistettavan kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhantien OECD DAC-suositusten valossa.

Kehityspoliittinen alivaltiosihteerin Elina Kalkku antoi lyhyen päivityksen selontekoprosessista ja sen viimeistelyvaiheista:

Keskustelussa todettiin, että ryhmän teksti on jo melko valmiina ja on ollut melko helppo löytää yhteisymmärrys asioista. Poliittisesti haastavampaa on ollut ottaa kantaa rahoituskarttaan ja asia on vielä auki. AVS Kalkku totesi, että työssä ollaan pitkällä ja kaikki on mennyt hyvin yhteisen näkemyksen luominen onnistunutta ja on laaja yhteinen näkemys kehityspolitiikan suunnasta. Teksti on lähes valmis, jaetaan vielä KPT:llekin. Aikataulu: parlamentaarinen työryhmä kokoontuu helmikuun 2. viikolla, rahoituksen tiekartta käsitteilyssä tuolloin. Teksti on alustavan aikataulun mukaisesti menossa 11.3. valtioneuvoston esittelyyn, sitten julkaisu. Selonteon hyödyntäminen julkaisun jälkeen

pohdinnassa; UM viestintä tuottaa tiivistelmäateriaaleja vaikuttamistyötä varten. Kommenttikierrokset olleet laajoja ja niissä on tullut tärkeitä asioita esille. Sisällöllisesti tekstissä on ollut paljon tuttua pohjaa (esim. tasa-arvo, ihmisoikeusperustaisuus), mutta myös uutta luovaa ajattelua tulevaisuuteen liittyen (esim. luonnon monimuotoisuus, suomalaiset yritykset mukaan paremmin, koulusteema, SDG-maailman ajattelutapa, ym). Vanhaa ja uutta on pyritty saamaan balanssiin.

Pääsihteeri Stocchetti toi esille KPT:n huomioita: avainkäsitteet tulisi selventää kirkaasti tekstin alkuun. Aikataulutusta ja sen kytkeminen Agenda2030 toimeenpanon tarkasteluun eli kehityspoliittikka on osa kestävästä kehityksestä. Kumppanimaiden maantieteellisen fokuksen ja valintakriteerien avaaminen oli lisätoiveena myös laajemmin KPT:n jäseniltä.

Keskustelussa ehdotettiin myös, että asiasta tulisi järjestää kansalaiskeskustelu esim. webinaarien kautta kevään aikana. Lisäksi todettiin, että rahoituksen tiekartta on tehtävä uskottavalla tavalla. Tuotiin esiin myös huolenaihe; hyvä hallinto –termi selvennettävä selonteko tekstissä. Se ei ole automaattisesti sama kuin demokraattinen hallinto.

Alivaltiosihteeri vastasi, että 0,7 tiekartta on poliittinen päätös, joka syntyy helmikuun keskustelussa ja sitten nähdään mikä on yhteisymmärrys siitä. Kumppanimaiden valinta sekä maantieteellinen fokus; demokratian ja olosuhteiden merkitys korostuu tässä. Koska kyseessä on ylivaalikautinen paperi, ei liian tarkkoja valintoja voi tehdä, koska olosuhteet ehtivät muuttua. Teksti on siksi suuntaa-antava. Käsitteiden avaaminen, mietitään vielä, erillinen osio niille ehkä ratkaisuna. Vaalikausittain raportoidaan siitä, miten työ edennyt selonteon valossa. KPT:lle tulee mahdollisesti vielä reagointimahdollisuus rahoitustiekarttaan jos aikataulu sallii.

4. Miksi Suomen kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu ja rauhantyö tarvitsevat yhteisen suunnan? – KPT:n asiantuntijaryhmän julkaisuluonnoksen esittely [n. 10:10 – 10:30]

Analyysipaperin esittely, pääsihteeri Marikki Stocchetti: Kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhantyön tiiviimpi yhteistyö on yhä kasvavassa määrin tuloksellisen ja ihmisten tarpeisiin tarkoituksenmukaisesti vastaavan toiminnan edellytys. Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) julkaisun tavoitteena on edistää näiden alojen välistä yhteistyötä ja kytköksiä Suomen kehityspoliitikassa ja ulkosuhteissa. Julkaisu avaa tämän kolmoisneksus-lähestymistapana tunnetun yhteistyön taustaa, tarvetta ja sen toteutuksessa huomioitavia tekijöitä erityisesti hauraissa olosuhteissa ja pitkittyneissä konflikteissa. Lisäksi teemme tutuksi yhteistyötä ohjaavaa kansainvälistä suositusta ja sen asettamia vaatimuksia sekä annamme suosituksia Suomelle.

Tavoitteenamme on, että Suomi tullaan tuntemaan maana, jonka harjoittama/rahoittama kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu ja rauhantyö rakentavat positiivisia kytköksiä ja täydentävät toinen toisiaan sekä tuottavat tuloksia myös kollektiivisesti. Erityisen tärkeää on, että yhteistyö synnyttää lisäarvoa kohdemaan ihmisille ja heidän pyrkimyksilleen kohti rauhaa ja kestävästä kehitystä.

Julkaisu on nyt edennyt viimeistelyvaiheeseen, mutta on vielä kesken ja käy parhaillaan läpi kommentointikierroksia (erityisesti suositusten osalta). Käsikirjoituksen on määrä valmistua 5.2 ja se julkaistaan 5.3. Koko dokumentti käy läpi kielenhuollon ennen taittoa. Tässä vaiheessa on vielä mahdollista lisätä väliotsikoita ja tehdä editoriaalisia, tiivistäviä muutoksia. Taitossa joka sivulta tehdään pääkohdan nosto (vrt. KPT:n biodiversiteetti julkaisu 22.1.) ja se toteutetaan saavutettavalle, myös värimaailmaltaan uudistetulle taittopohjalle. Kokonaisuuden valmistuttua julkaisusta tehdään tiivistelmä sekä tekstin aluksi erillisenä vaikuttamistyönlehdyykkänä (2-3 sivua). Lisäksi laaditaan lehdistötiedote. Kaikki tämä myös ruotsiksi ja englanniksi.

Julkaisun taustalla on KPT:n kolmoisneksusryhmä, johon kuuluu jäseniä myös ulkoministeriön neksus-koordinaatioverkostosta. Julkaisun pääkirjurina (ryhmän syötteille) on toiminut pääsihteeri, asiantuntijatukenaan YT Anisa Doty, joka on toiminut myös ryhmän fasilitaattorina.

Ollut haastava aihe. Ks. kalvot.

Keskustelussa todettiin, että kolmoisneksus on ajattelutavan muutos ja kysymyksenä on mm. se, miten kehittää paikallista yhteiskuntaa samalla kun vastataan humanitaarisiin tarpeisiin. Haasteellista, koska kyseessä on kokonainen ajattelutavan muutos, ei vain yhteistyö kolmen tahon välillä. Tähän tarvitaan resursseja ja tämä tulisi nostaa analyysissa esille.

On tärkeää, että mietitään tarkasti, kenelle analyysi on suunnattu, samoin kuin mahdollinen tarve kansankielistä. On huomattava, että asiaa on katsottu kyllä kehityspolitiikan sisällä, mutta laajempi kehikko ja politiikkajohdomukaisuus uutta tässä; miten huomioidaan mitä muilla politiikan aloilla tehdään tähän liittyen. Pieni taustoitus tästä olisi hyvä olla analyysissa.

Pääsihteeri selvensi, että analyysissa on taustalla OECD:n suositukset, joita Suomi on ollut mukana laatimassa ja pohjoismaat toteuttavat. Ulkoministeriössä vahva tahtotila OECD:n suositusten toteuttamiseksi. Toteutus arvioidaan myös OECD:n Peer Review:ssa. Analyysi ei sinänsä ole suurelle yleisölle suunnattu, vaan taholle, joka vastaavat toiminnasta eli suurimaksi osaksi ulkoministeriölle. Julkaisun yhteyteen voidaan tehdä kansantajuisempi blogi, tms. KPT neuvonantoroolia on pyydetty tässä asiassa ministeriöstä.

Aikataulu: julkaisutilaisuus 5.3., teksti lähetetään vielä ryhmälle ja ulkoministeriölle 1.2. Analyysi lähetetään myös koko KPT:lle kertaalleen nähtäväksi. Tämän jälkeen teksti lähtee kääntäjille, selkeä tiivistelmä ja lehdistötiedote on myös tulossa.

5. KPT:n työohjelman päivitys ja "tour de table" jäsenten vuoden 2021 suunnitelmista [10:30 – 10:55]

KPT:n ja sen sihteeristön työtä ohjaa KPT:n työohjelma (2020-23). Sen mukaisesti KPT on mukana useissa kehityspolitiikan ajankohtaisissa prosesseissa ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan niissä sekä tuottaa ajankohtaisanalyysejä keskeisistä ankkuriteemoista. Keskeisimpiä ajankohtaisprosesseja olivat viime vuonna muun muassa Kestävän kehityksen selonteko ja kansallinen raportointi (VNR), Verotus- ja kehitys toimintasuunnitelma 2020-2023, Suomen Afrikka-strategiaprosessin seuranta, kehitysrahoitus, korona ja kehysriihi -seuranta, Kestävän kehityksen tiekarttatyö (jatkuu 2021), Kehityspolitiikan ylihallituskautiset periaatteet –selonteko, Läpileikkaavien tavoitteiden päivitys ja Suomen yritysvastuulaki. Tämän lisäksi olemme tuottamassa työohjelmassa valittuihin ankkuriteemoihin aikataulun mukaisesti kaksi ajankohtaisanalyysejä (Luonnonmonimuotoisuus ja kolmoisneksus -teemoista) sekä käynnistämässä kolmatta (Ruokaturva ja ruokajärjestelmien tulevaisuus –kysymyksiä Suomelle).

Työn kokonaisuutta tullaan arvioimaan osana KPT:n tulevaa kehittämisprosessia. Sihteeristön näkökulmasta käytössä olevat henkilö- ja ulkoistamisresurssit on hyödynnetty melko lailla äärimilleen. Erityisesti hyödyllinen, mutta vielä työstöä vaativa asiantuntijaryhmätyöskentely vaatii tarkastelua. Koska työn ulkoistamisresurssit ovat niukat, ei työtä ole käytännössä mahdollista ulkoistaa koko kattavuudessaan (vrt. kolmoisneksusprosessi). KPT ei voi myöskään nojautua jäsentensä "vapaaehtoispanoksiin", aktiivinen osallistuminen asiantuntijaryhmiin sitoo jo nyt melkoisesti myös jäsentähoja. Siksi työohjelman teemoja, niiden vaatimaa tietotarvetta ja tehtävien laajuuksia on tarkasteltava suhteessa vuoden 2021 resursseihin (varmistunevat helmikuussa).

Käytännössä kahden rinnakkaisen asiantuntijaryhmän toiminta on osoittautunut työlääksi ja se vie erityisesti pääsihteerin panosta pois ajankohtaistyöstä. Akuutein tarkastelutarve liittyy työohjelman mukaisesti huhtikuussa starttaavaksi aiotun "Kytökset ja kumppanuudet 2:

Kestävän kehityksen rahoitusmurros" –teemaan, jonka pelkkä taustatyö vaatii ulkoistettua selvitystä. Jatkamme keskustelua tästä helmikuun työvaliokunnassa, konsultoimme ministeriötä, tarkaste-

lemme yhteistyömahdollisuuksia ja laadimme päivityksen työohjelmaan maaliskuun täysistunnolle. Lisäksi pyytäisimme halukkaita jäseniä kertomaan omista suunnitelmistaan vuodelle 2021.

Keskustelu jäsentahojen suunnitelmista:

Fingolla on kestävä kehityksen rahoitukseen liittyvä selvitys, jota voi hyödyntää myös KPT:n työssä. Kestävä talous ja ilmasto pääteemoja. Ilmasto-oikeudenmukaisuus; rahoitusvaikuttaminen. Rahoituksen seuranta ja sen vaikuttamistyö, rahoituskantojen yhteen tuominen. Digitalisaatio; olisi tärkeä asia käsitellä myös laajemmin.

Finnfund kertoi, että hanketyö ja vaikuttavuusverkoston työ jatkuu. Energia- ja ilmastolinjaus sekä ulkoministeriön toiveesta ihmioikeuspolitiikan väliarvio tulossa.

MTK:n agendalla on ruokajärjestelmien huippukokous sekä EU: rahoitusmaailman muutokset, kehitysrahoituksen suuntaaminen delegaatioihin ja paikan päällä tehtävät päätökset kasvavat. Ilmasto- rahoituksen kohdentuminen ja rahoitusvälineet, kohdentuvatko tarkoituksenmukaisesti?

TEM: kansainvälisen kasvun ohjelma yhteistyössä ulkoministeriön kanssa: ilmastoratkaisuja maailmalle. BusinessFinlandin kanssa yhteistyötä myös, strategia perustuu kestävälle kehitykselle. Rahoitusekosysteemi tekeillä Suomeen, eri ministeriöitä ja toimijoita mukana. Meneillään myös Sihtitutkimushanke: yritykset ihmisoikeuksien toteuttajina + miten maailma innovatiivisimman maat kytkenee kestävä kehityksen innovaatiopolitiikkaansa.

<https://tem.fi/kestavan-kehityksen-rahoitusekosysteemi>

<https://tem.fi/ilmasto-ja-energiastrategia>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162486>

<https://tietokayttoon.fi/-/suomalaisyrittysten-ihmisoikeussuoriutumisen-tila-sihtit>

<https://tem.fi/-/hallitus-torjuu-harmaata-taloutta-laajalla-toimenpideohjelmalla>

<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/ohjelmat/developing-markets-platform>

Ympäristöministeriössä biodiversiteettiin liittyviä toimia meneillään: osapuolikokouksia tänä vuonna, joissa sovitaan v. 2022 jälkeisistä tavoitteista. YK:n ympäristökokous helmikuussa, teemana luonnon merkitys SDG-tavoitteiden saavuttamisessa. Kiertotalouden kansainvälisen tunnettuuden lisääminen.

KUA:lla on tilaisuuksia ja raportteja tulossa. Kestävä kehityksen rahoitusmurros ja Suomen kehitysrahoitus: järjestöt tehneet taustapaperia vaikuttamiseen. Miten kansainvälisen rahoituksen pelisääntöjä kehitetään ja tehostetaan parempia kehitystuloksia sekä skaalataan Suomen kehitystuloksia. Miten Suomi voisi olla kokoaan suurempi kv. rahoituksen osalta maailmalla. Edelleen voidaan järjestää virtuaalinen tutustumismatka kehittyvään maahan yhteistyössä KUA:n kanssa.

Suomen YK-liitto totesi, että kehitysyhteistyöbudjetti on paineen alla kotimaisen talouden takia ja kotimaiseen keskusteluun tulisi vaikuttaa tämän osalta. Myös kuntapuolen osallistuminen kestävä kehityksen toimeenpanoon tulisi huomioida.

OKM: opetusalan osaamiskeskuksen perustaminen käynnissä, ohjausryhmässä UM-OKM-OPH, koulutus kehitysmaissa -koordinaatioryhmä (UM-OKM) jatkaa työtään.

Ulkoministeriö: KPT:n työohjelma tukee hyvin ulkoministeriön työtä. USA:n hallinnon vaihdos tuo multipuolelle yhteistyömahdollisuuksia (WHO, ilmasto, ym). Kenttätyö vaikeaa Covidin vuoksi.

Maaohjelmatyö; luonnokset alkavat olla valmiina, ministerille esitellään ja kolmoisneksus esiintyy maaohjelmissa.

PLM: bioturvallisuushanke Tansaniassa, yhteistyössä ulkoministeriön kanssa. Vanha hanke, nyt toinen vaihe käynnissä 2019-2023. Paikallinen tautien tunnistuskyvyn parantaminen. Koulutus paikallisviranomaisille sekä infokampanja toteutettu erityisesti eläinten kanssa työskenteleville.

MMM: EU-vaikuttaminen tärkeää, luonnonvarat tulisi saada mukaan EU:n maaohjelmaiin paremmin.

VNK: Agenda2030 tiekarttavalmistelu työn alla ja käynnistyy kevään aikana. Alkusyksystä KPT:n kanssa keskustelua. Vaalikauden puoliväli ja siihen liittyvät tarkastelut työn alla. Hallituksen tulevaisuusselonteon valmistelu 1. vaihe valmistuu tänä keväänä.

Suomen Pankki: pohjoismaiden ja Baltian maiden IMF-politiikka. Makrotaloudellinen sopeuttaminen kriisiin kehittyvissä maissa, ollut johtokunnassa IMF:ssä tärkeä aihe. Analyysi köyhimpien maiden velkaantumisesta julkaisu ensi viikolla. IMF ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sopeutumisessa.

- Virtuaalimatka Myanmariin toteutetaan kevään aikana. Sihteeristö ottaa yhteyden suurlähetystöön.

6. Tiedoksi-asiat:

- Kehitysyhteistyön muutokset Pohjoismaissa – pääsihteeri mukana yhteispohjoismaisessa julkaisuhankkeessa 12/2020 – 12/2021.
- Sihteeristön muutto Merikasarmille 18.2.2021 sekä KPT:n materiaalien arkistointi.
- Sihteeristö saa osa-aikaisen harjoittelijan yhdessä UM:n evaluointiyksikön kanssa 1.4. – 30.6.2021.
- KPT:n työn kehittämisprojekti käynnistyy kevätkaudella Tampereen yliopiston/hallintotieteen konsulttikurssin kanssa.
- KPT:n verkkosivut uudistettu saavutettavuus-standardien mukaisesti
  - Ajantasainen kalenteri löytyy etusivulta
  - Myös vaikuttamistyön tallenteet saatavilla verkkosivuilta:
    - Luonnon monimuotoisuus kestävä kehityksen mahdollistajana: Miksi biodiversiteetin turvaaminen on tärkeää myös Suomen kehityspolitiikassa? (julkaistaan 22.1. 2021 jälkeen)
    - Dialogilla demokratiaan? Puolueet ja kansanedustajat Suomen tulevan Afrikka-strategian toimijoina <https://youtu.be/BG2-SGpq2j4>
    - Hauraista haavoittuvimmat –lähetys <https://youtu.be/srAr7rTBAXE> ja Kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhantyyntöksen neksus –Podcast osoitteesta <https://www.fida.info/podcastit/fida-podcast-kausi-5/#mita-on-neksus>
- Twitter: @KPT_toimikunta

7. Tulevat KPT-tapahtumat

- MA 8.2. klo 14:00 -15:30. KPT:n ruokaturva-asiantuntijaryhmä. Ilmoittautuminen ryhmään tammikuun loppuun mennessä.
- TO 11.2. klo 09:30 – 11:00 KPT:n online-työvaliokunta (Teams)
- PE 5.3. 2021 klo 9.00 -11.00 KPT:n rauhantyyntöksen nexus-työryhmän analyysipaperin julkaisutilaisuus, zoom. Juontajana YLE:n Annika Damström.
- TO 18.3. klo 9:30 -11:30 KPT:n täysistunto.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.31.